

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie
voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Per e-mail verzonden aan: cie.vws@tweedekamer.nl

DATUM
18 januari 2024

KENMERK
B20240118RR

BETREFT
Begroting VWS

BIJLAGEN
-

CONTACT
Th. van Uum

TELEFOON
06-15035170

E-MAIL
tvanuum@vgn.nl

Geachte Leden van de vaste commissie,

In de week van 22 januari bespreekt u de VWS-begroting met demissionair minister Helder. Naar aanleiding hiervan vraagt de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) graag uw aandacht voor de volgende vier onderwerpen:

1. Arbeidsmarkt gehandicaptenzorg: investeer in de medewerkers
2. Los de problemen in de bekostiging van de meest complexe zorg op
3. Schrap de voorgenomen en ongefundeerde bezuinigingen
4. Dring de administratieve lasten terug

Toekomst gehandicaptenzorg, belangrijke overwegingen en keuzes

De VGN vertegenwoordigt de professionele aanbieders van de gehandicaptenzorg in Nederland. Onze leden bieden op maat gemaakte zorg, ondersteuning en jeugdhulp aan meer dan 200.000 mensen met een beperking. Ruim 190.000 professionals werken daar dagelijks aan met een grote persoonlijke betrokkenheid en inzet. Om dat de komende jaren te kunnen blijven doen, zien wij dat op de genoemde onderwerpen belangrijke keuzes moeten worden gemaakt. Wij hebben uw hulp nodig om cliënten de komende jaren de zorg te kunnen bieden die zij nodig hebben.

Voordat we stilstaan bij bovengenoemde onderwerpen willen we benadrukken dat de gehandicaptenzorg financieel in zwaar weer verkeert. Onze leden ondervinden steeds meer moeilijkheden bij het bieden van voldoende zorg van goede kwaliteit en bij de voorbereiding op toekomstige uitdagingen.

Bezoekadres
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres
Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00
E info@vgn.nl

vgn.nl

Dat heeft verschillende oorzaken, waaronder:

- De krappe arbeidsmarkt en het gestegen ziekteverzuim maken het uitermate moeilijk om de roosters adequaat in te vullen, waardoor we steeds meer genoodzaakt zijn om duur flexibel personeel in te huren.
- De oplopende bouwkosten maken het investeren in gebouwen moeilijker, terwijl investeringen in duurzaamheid en zorgverzekering noodzakelijk zijn.

Meer [gedetailleerde informatie](#) over deze problemen kunt u vinden op de website van de VGN. De [zorgbarometer](#) van EY bevestigt dit zorgelijke beeld. Veel van onze leden rapporteren nu al rode cijfers die de kwaliteit en toegankelijkheid van de gehandicaptenzorg in gevaar kunnen brengen. Bovendien heeft het huidige demissionaire kabinet daarbovenop in de komende jaren verschillende forse bezuinigingen op landelijk niveau gepland. Wij hebben uw hulp nodig om de zorg voor cliënten in de komende jaren te kunnen waarborgen.

1. Arbeidsmarkt gehandicaptenzorg: investeer in de medewerkers

Op basis van arbeidsmarktprognoses zien we in de komende jaren een toenemend tekort aan personeel. De gehandicaptenzorg investeert in een goede cao, goed werkgeverschap en flexibele roosters. Helaas blijken deze inspanningen niet voldoende te zijn. Een van de verklaringen hiervoor is dat veel medewerkers het financieel aantrekkelijker vinden om als zelfstandig ondernemer (ZZP'er) te werken dan in loondienst. Dit tij keren vereist krachtig overheidsbeleid, onder meer gericht op handhaven van de wet DBA, waarvoor we eerder hebben gepleit.

Ook is van cruciaal belang dat de kloof tussen de zorgsalarissen en de markt wordt gedicht. De SER heeft al in 2019 geconstateerd dat de arbeidsvoorwaarden in de gehandicaptenzorg achterlopen bij zowel de publieke als de marktsector. Ondanks onze investeringen in 2023 in goed werkgeverschap en in een goede cao, blijkt uit [recente rapporten](#) dat we nog steeds 6 tot 7% achterlopen voor de meest voorkomende loonschalen. We vragen om de ruimte om deze cao-kloof te overbruggen. De VGN is bereid om te verkennen of het (eenmalig) differentiëren van aanvullingen op de OVA-percentages tussen zorgsectoren kan helpen de loonkloof van de middengroepen ten opzichte van de markt te dichten.

Bij inzet van het TAZ-instrumentarium is het uit de lijst met vragen en antwoorden onduidelijk waar het ministerie de dekking voor voorstellen vandaan haalt. Mogelijk dat al beschikbare middelen geheralloceerd worden. Het is belangrijk te benadrukken dat wij geen ruimte zien voor herallocatie binnen de middelen voor het SectorplanPlus en het stagefonds.

Als deze bedragen verlaagd worden belemmert dat namelijk de continuïteit van stagebegeleiding en opleiden, waardoor arbeidsmarkttekorten in onze sector eerder toenemen dan verminderen.

Wilt u de minister verzoeken om:

- *per 2024, mogelijk gedifferentieerd naar zorgsector, extra middelen beschikbaar te stellen om de cao-loonkloof te dichten?*
- *de middelen voor het stagefonds en het SectorplanPlus in stand te houden?*

2. Los de problemen in de bekostiging van de meest complexe zorg op

Steeds meer mensen met een beperking ontvangen de nodige zorg thuis, in de vorm van ambulante zorg of een PGB. De problematiek van de groep die een beroep doet op zorg met verblijf is de afgelopen tien jaar steeds complexer geworden. Echter, de ontwikkeling van de zorgtarieven in de Wlz heeft hier geen gelijke tred mee gehouden. Juist voor de meest intensieve zorg schieten deze tarieven tekort. De grootste financiële uitdaging doet zich dan ook voor bij het leveren van complexe zorg. Dit geldt zowel voor de zwaarste vormen van verstandelijk gehandicaptenzorg, lichamelijk gehandicaptenzorg als zintuiglijk gehandicaptenzorg. Samen met de NZa, ZN en het ministerie van VWS bespreken wij hoe er per 2025 passende tarieven kunnen worden vastgesteld.

Belangrijk is ook het traject om tot verbetering van zorg voor de zogenaamde "laag volume, hoog complexe-zorg" te komen. Hierbij wordt het zorgaanbod voor in totaal acht doelgroepen gespecialiseerd en separaat ingekocht door zorgkantoren. Voor drie van de acht doelgroepen is dit inmiddels gerealiseerd. De benodigde aanvullende financiële ruimte voor deze specialisatie is vorig jaar gevonden binnen de Wlz-groeiruimte. Voor instroom van de vijf andere doelgroepen per 2025 en 2026 is die toezegging er nog niet. Dit gaat om de doelgroepen gerontopsychiatrie, dementie met zeer ernstige gedragsproblemen, niet aangeboren hersenletsel +, kind met niet aangeboren hersenletsel en Multipole Sclerose.

Hierdoor dreigt een ongelijk speelveld en de reguliere bekostiging van gehandicaptenzorg dreigt gekort te worden ter bekostiging van deze gespecialiseerde lvhc-zorg. Het is belangrijk te vermelden dat de groei-middelen al zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en daarvoor kunnen worden gebruikt.

Wilt u de minister verzoeken om:

- maximaal mee te werken aan passende tariefstelling per 2025 voor deze zwaarste vormen van zorg, en extra middelen ter beschikking te stellen als dat nodig is?
- de inkoop van gespecialiseerde zorg voor de vijf resterende lvhc-doelgroepen per 2025 en 2026 mogelijk te maken vanuit de Wlz-groeiruinimte in die jaren?

3. Schrap de voorgenomen en ongefundeerde bezuinigingen

Bij een vooruitblik op de begroting van VWS zien we dat drie bezuinigingen voor onze sector klaarstaan. Deze bezuinigingen zijn inhoudelijk ongefundeerd (aangezien er geen besparingen voor de zorgaanbieders tegenoverstaan), zijn onverantwoord qua omvang en zullen onvermijdelijk ten koste gaan van kwaliteit en toegankelijkheid van de zorg.

Er wordt vanaf 2024 bezuinigd op de huisvestingstarieven en vanaf 2025 ook op de tarieven voor de behandel functie. Voor 2024 is de korting voor meerjarig contracteren van € 43 mln komen te vervallen, maar de structurele reeks is blijven staan voor verdere besluitvorming door het nieuwe kabinet. In de onderstaande tabel vindt u de bedragen die voor de gehandicaptenzorg in de meerjarenbegroting zijn opgenomen:

Maatregel	Korting 2024	Korting 2025	Korting 2026 e.v.
Meerjarig contracteren		- 86 mln	- 51 mln
Aanpassing NHC	- 40 mln	- 40 mln	- 40 mln
Overheveling behandeling		- 66 mln	- 66 mln
Totaal	- 40 mln	- 192 mln	- 157 mln

Nu de sector in 2022 en 2023 het steeds zwaarder heeft gekregen, dreigen deze kortingen te zorgen voor een nóg negatiever scenario en verschraling van de zorg. Dat staat haaks op de afgelopen najaar aangenomen [motie-Dijk](#). Bovendien raken de [gewenste transformatie voor een toekomstbestendige gehandicaptenzorg](#) en investeringen in duurzaamheid via de Green Deal zorg 3.0 dan buiten bereik. Voor de plannen uit deze Green Deal is een [investeringsbudget](#) nodig. Op dit moment is daar nog niet in voorzien. Zonder een financiële impuls kunnen de ambities uit de Green Deal niet gerealiseerd worden.

Wilt u de minister verzoeken om:

- de bezuiniging op de kapitaallasten (NHC) in 2024 te schrappen?
- zich sterk te maken om de erfenis van het huidige demissionaire kabinet (bijna € 200 mln ombuigingen vanaf 2025) te schrappen zodat de nieuwe regeerperiode met een schone lei kan beginnen?

- *uitvoering van de Green Deal zorg 3.0 mogelijk te maken door investeringsbudget beschikbaar te stellen?*

4. Dring de administratieve lasten terug

De VGN wil de administratieve lastendruk graag terugdringen en werkt mee aan de Ontregelaanpak van VWS. Wat we echter missen, is een aanpak van de oorzaak van het probleem. We noemen hier als voorbeeld de regeldruk in het sociaal domein: een van onze leden heeft in de systemen maar liefst 12.500 verschillende registratieopties nodig om aan alle eisen van de gemeenten te voldoen. En dat terwijl het eigenlijk maar om een paar vormen van zorg gaat.

De minister beschikt met de Wet wijziging Jeugdwet, Wmo 2015 en Zorgverzekeringswet inzake het verplichten van gemeenten tot samenwerking en lagere uitvoeringslasten over een instrument om de inkoopkosten te harmoniseren, maar tot nu toe wordt dit niet benut.

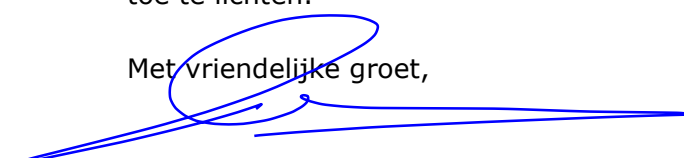
Wilt u de minister verzoeken om:

- *gebruik te maken van de beschikbare wet om de administratieve lasten in het sociaal domein substantieel terug te dringen?*

Tot slot: de VGN organiseert op woensdag 31 januari samen met vijf andere partners (Ieder(in), Lfb, NVAVG, BPSW en NVO) een kennismakingslunch in Nieuwspoord. Centrale thema's zijn de gehandicaptenzorg en een inclusieve samenleving. U bent van harte welkom, we hopen u daar te zien.

Graag ben ik bereid de inhoud van deze brief in een persoonlijk gesprek toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Theo van Uum
Directeur